

EUGLENA

PB-PP|B-37037
BELGIE(N)-BELGIE

JAAR 42
GANG
NR. 4

UITNEEMBARE
CONGRESKATERN

ZOMER 2022

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

LID WORDEN EN BLIJVEN

We vinden het belangrijk dat iedereen met interesse voor natuur en milieu bij JNM terecht kan. Daarom kan je kiezen uit drie verschillende lidgeldtarieven. Het standaardtarief is 24 euro. Als je JNM wat meer wil steunen, kan je kiezen voor het verhoogd tarief van 30 euro. Als je het financieel moeilijker hebt, dan kies je het verlaagd tarief van 5 euro. Voor steunleden is het standaardtarief 30 euro. Er is ook een verlaagd tarief van 24 euro (je krijgt ook een abonnement op Euglena).

Voor instellingen, bibliotheken, scholen... kan je lid worden voor 40 euro (je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker).

CONTACTEER ONS

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 45 afdelingen uren leesplezier te bezorgen. Klik op de website bovenaan op 'afdelingen' en ga naar de pagina's van jouw afdeling.

Euglena is het driemaandelijkse nationale tijdschrift van JNM. De artikels en foto's worden gemaakt door onze vrijwilligers. Dank aan alle schrijvers en fotografen! Vragen? Inzendingen? Eén adres: euglena@jnm.be!

Werkten mee aan dit nummer: Lore Bonte, Veerle Cannoot, Carlo De Proft, Tist Liekens, Michiel Soenen, Robin Van Den Broeck, Simon Vandepitte, Raf Vanisterbecq

Vormgeving en illustraties congreskatern: Chiara Jacobs

INHOUDSTAFEL

3 Voorwoord

NATUURSTUDIE

5 Een winter in Finland
10 Soort in de kijker: netwanten

Uitnodiging Pré-AV

CONGRES

Uitneembare congreskatern

NATUURBEHEER

13 10 kleine visjes

MILIEU

18 Marsen voor oude bomen

MEER LEUKS...

20 Mentale gezondheid op kamp
22 JNM op de Pride
23 Nieuws uit Nationaal
24 JNM Winkel

VOORWOORD

Een jaar bij JNM...

DOOR Robin Van Den Broeck

Nu het weer zomer is in onze helft van de wereld, kijken een heleboel mensen uit naar de zomervakantie die steeds dichterbij komt. Die schattige piepers die voor het eerst een week weg zijn van thuis. De verlegen ini's die de hand van hun eerste liefde vastpakken aan het kampvuur. De 50 stagiairs na hun BAC in de paasvakantie staan te popelen om zichzelf te bewijzen op kamp. De - in JNM-termen 'stokoude' - vrijwilligers die op het congres een laatste keer hun mening geven over één van de vele interessante moties op de Algemene Vergadering.

Al deze mensen hebben vanalles gemeen, maar één iets in het bijzonder: ze hebben er zin in! Een zomer vol kampen en een knaller van een zomercongres klinken dan ook als muziek in de oren. Over dat congres kan je alles lezen in deze Euglena.

Ondertussen kunnen we ook terugkijken op een zot jaar vol vernieuwingen. Sinds 1 januari werken we met JNM aan de nieuwe beleidsnota. Hiermee engageren we ons om de volgende vier jaar verschillende kleine en grote zaken te verwezenlijken in ruil voor subsidies

van de Vlaamse overheid. Voor deze nieuwe beleidsnota gaat het Bestuur (en bij uitbreiding heel JNM) aan de slag met projectjes, nieuwe beleidskeuzes, ploegen en werkmomenten! Hiermee hopen we tegemoet te komen aan noden binnen JNM, maar ook ambitieus vooruit te gaan.

Naast de nieuwe beleidsnota is er sinds 2 mei ook de nieuwe www.jnm.be! De kernwebsitesgroep, een bende hardcore vrijwilligers en personeelsleden, hebben zich volledig gegeven om JNM een prachtige nieuwe website te schenken.

Het was een moeilijke taak, met veel zoeken, soms eens vallen, maar vooral veel terug opstaan en doorgaan. Met de nieuwe site kwamen een reeks kleine nieuwigheden voor zowel vrijwilligers, leden als ouders. Ga zeker eens een kijkje nemen!

Dit werkjaar vonden er ook wat wissels binnen het personeelsteam plaats. Sarah is het nieuwste afdelingsondersteunend personeelslid. Ook is ze samen met Lore en Mirte het Aanspreekpunt Persoonlijke Integriteit en ondersteunt ze de Jeugdploeg. Julie is naast Vormingsmedewerker nu ook afdelingsondersteunend personeelslid. David is onze nieuwe financieel administratief medewerker. Hij werkt rechtstreeks samen met Lore aan de financiën van

JNM en ondersteunt ondertussen het kampenteam. Daarnaast is Lies veranderd van functie en nu Diversiteitsmedewerker. Ze werkt samen met het nieuwe Diversiteitsteam, maar volgt ook vele losse projectjes op.

Dat nieuwe Diversiteitsteam werd in het begin van dit werkjaar opgestart. In een mum van tijd ontstonden er samenwerkingen met afdelingen en andere ploegen, bijvoorbeeld rond sociaal-ecologische rechtvaardigheid en de diversiteitsvormingen. Er werd op verschillende momenten stilgestaan bij hoe we JNM inclusiever kunnen maken en hoe we van komend Congres het meest inclusieve Congres ooit kunnen maken. Dat diversiteitsteam heeft nog veel voor ons in petto!

Als we terugkijken op al de vernieuwingen die op één werkjaar werden doorgevoerd, kunnen we alleen maar uitkijken naar wat JNM nog allemaal te wachten staat. Het startsein daarvoor wordt deze zomer gegeven. Niet alleen in alle afdelingen zal het bestuur opnieuw ingevuld worden, we verkiezen ook het nieuwe Hoofdbestuur. Wie zal zich komend jaar smijten voor alle ini's in het initeam van de Jeugdploeg? Wie zal er allemaal in het Bestuur zetelen, misschien wel als bondsvoorzitter? Wie zorgt er mee voor dat er vier keer per jaar fantastische magazines als deze in jullie brievenbus vallen? Wij zijn alvast benieuwd om te zien wat we samen nog allemaal gaan bereiken. Maar eerst en vooral: fijne zomer, en veel leesplezier iedereen!

NATUURSTUDIE

EEN WINTER IN FINLAND

DOOR: Simon Vandepitte
FOTO'S: Simon Vandepitte

Sinds september studeer ik in Oulu, een middelgrote industriestad aan de Botnische golf in Midden-Finland. De seizoenen verlopen hier ander dan in België. De lente is kort maar krachtig, de zomer intens, de herfst een explosie van kleuren en de winter (bijna) eindeloos lang. Afgelopen winter was er hier nog eens een uit de boekjes. Van midden november tot eind april lag er in Oulu een dik pak sneeuw en de temperaturen doken tot rond de -30°C, kortom een winter zoals je er in België nooit een beleeft. De kans is groot dat er nog steeds wat sneeuw ligt in Lapland wanneer je deze Euglena in handen krijgt.

IK, DE SNEEUWHOENDERS EN DE RENDIEREN

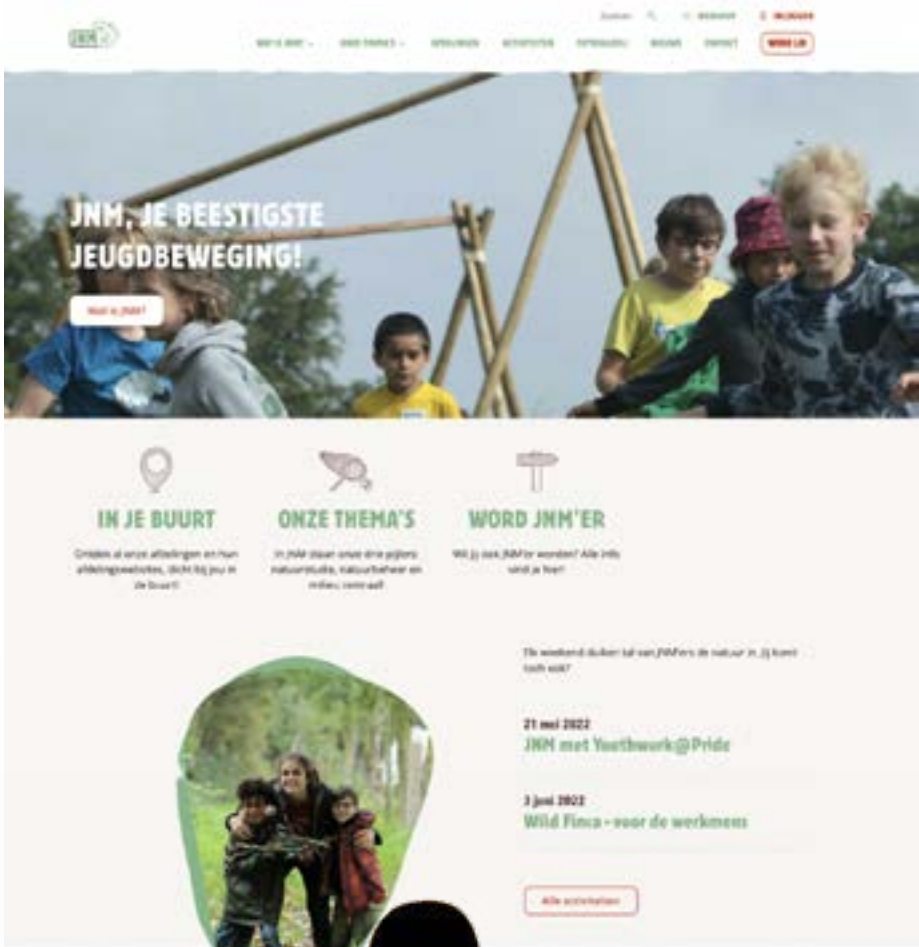
Mijn eerste serieuze winterervaring beleefde ik eind oktober. Ik had een week vakantie en nam de tijd om naar het Urho Kekkonen nationaal park te trekken in Lapland voor, jawel, een solo winterhike. Achteraf gezien vraag ik me soms nog af of dit wel een goed idee was. Maar aangezien ik er mateloos van genoten heb én nog in staat ben om artikels te schrijven voor de Euglena kunnen we misschien concluderen van wel.

De winter begon redelijk vroeg en er lag aan een laken van minstens 30 cm sneeuw in deze wildernis. Gelukkig had ik sneeuwschoenen gehuurd dus ik kon er wel tegenaan. Zoals elke trip had ik een paar doelsoorten (NWG'ers blijven nu eenmaal NWG'ers): Moeras-sneeuwhoen, Rendieren, Bruinkopmees, Sneeuwhaas en Steenarend. Ergens diep van binnen hoop je natuurlijk ook op Veelvraat of Wolven maar je weet dat je die niet kan verwachten en dat het bij hoop en verlangen zal blijven.

Met de Moeras-sneeuwhoen had ik ongelooflijk veel geluk. Deze hoendersoort kleurt in de winter wit om onopgemerkt te blijven voor predatoren. Sommige vogels zaten nog een beetje in een twijfelfase (wit met bruine veertjes) maar het was ongelofelijk vet om deze vogelsoort te zien.

De familie waar de moeras-sneeuwhoen toe behoort, wordt ook wel de ruigpoot-hoenderfamilie genoemd. De poten van deze vogels zijn sterk bevederd, wat

OP 2 MEI GOOIDEN WE DE NIEUWE WEBSITE IN DE LUCHT, EN DAAR ZIJN WE ECHT WEL TROTS OP!

WWW.JNM.BE

Moeras-sneeuwhoen

een soort sneeuwschoeneffect creëert waardoor deze vogels nog door het diepe sneeuwtapijt kunnen lopen.

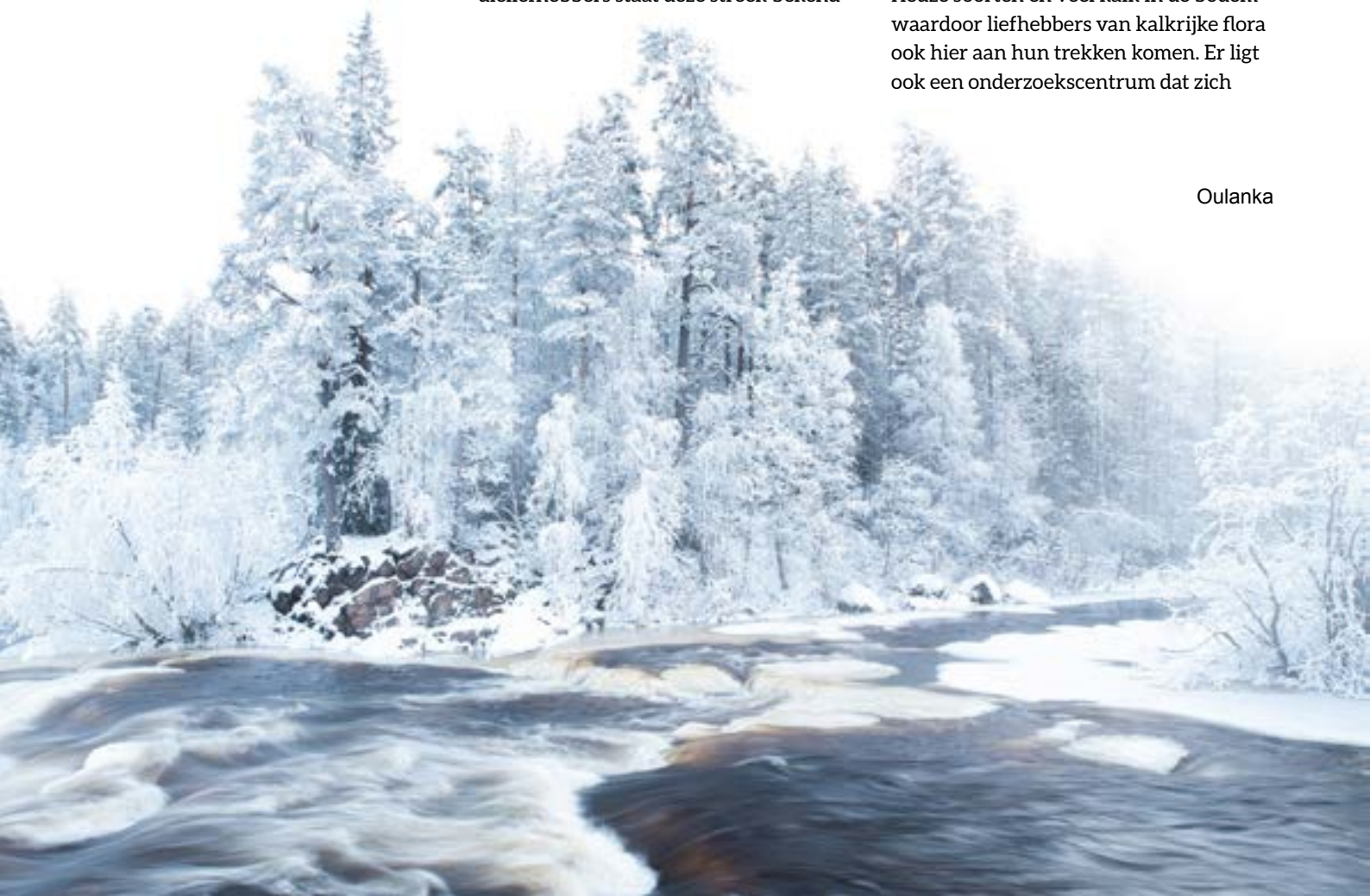
Rendieren waren ook talrijk aanwezig. Het rendier-verhaal in Finland is best ingewikkeld en zal ik jullie grotendeels besparen. In het kort komt het erop neer dat alle rendieren in het noorden van Finland semi-gedomesticeerd zijn. Elke winter en zomer worden ze bijeengedreven, in de winter om te slachten, in de zomer om de kalfjes te merken. Verder leven deze dieren in uitgestrekte gebieden en kan je ze dus als ‘wild’ beschouwen. Helaas heeft de rendierindustrie (soms kan je het zo noemen) ook negatieve gevolgen voor de lokale natuur. Overbegrazing van korstmossen is een groeiend probleem.

Verder kreeg ik bitter weinig te zien. Opvliegende Auerhoenen, een paar bruinkopmezen en wat taigagaaien passeerden nog vluchtig de revue. Dit lag waarschijnlijk aan het weer. De temperaturen doken ‘s nachts zeker tot -20°C en er viel minstens 20cm verse sneeuw, wat wandelen op sneeuwschoenen - of zal ik het ploeteren noemen – tot een ware uitdaging verhief.

OULANKA, DE VIRION VAN FINLAND
Oke, ik zal eerst de vergelijking uitlegen. Voor wie er niet mee bekend is, de Virion is zowat hét natuurstudie-walhall van België1. Er vinden veel JNM-kampen plaats en onder natuurstudieliefhebbers staat deze streek bekend

voor zijn kalkflora en uitgestrekte bossen vol zeldzame soorten. De plek om een weekendje te gaan wandelen als je er tijd voor hebt.

Oulanka is een nationaal park in het oosten van Finland boordevol mysterieuze soorten en veel kalk in de bodem waardoor liefhebbers van kalkrijke flora ook hier aan hun trekken komen. Er ligt ook een onderzoekscentrum dat zich

Oulanka

Drieteenspecht

Waterspreeuw

vooral bezighoudt met broeikasgassen, zoals methaan dat vrijkomt bij smeltende permafrost. Studenten van de universiteit van Oulu kunnen er voor 7euro/nacht in een warm bed overnachten, dus ik hoef er geen tekening bij te maken dat ik er wel wat weekendjes doorgebracht heb. In de eerste plaats om te genieten van het leven met andere Erasmusstudenten – opwarmen in de sauna bijvoorbeeld – maar ook om te genieten van de natuur. Biologen blijven biologen.

In totaal kwam ik er vier keer in de winter, met als hoogtepunten ongetwijfeld de prachtige besneeuwde landschappen,

Drieteenspecht, talloze Waterspreeuwen en de -30°C, mijn koude record! Zeker de Drieteenspecht was speciaal. Ik zag haar (‘t was een vrouwtje, geen geel op de kop) samen zeven andere studenten tijdens een barbecue. Eerst verstonden ze niet echt waarom ik zo gehypet was om een zwart-witte specht te zien, tot we het beest later tijdens een wandeling allemaal samen op drie meter afstand zagen. Heerlijk om die verwonderde blikken te zien! Je beseft het misschien niet, maar als JNM’er kan je de kracht hebben om mensen dicht bij de natuur te brengen. Vaak verschiet je ervan hoe open mensen hiervoor staan!

Tijdens een zesdaagse solo-hike begin maart kreeg ik vooral Waterspreeuwen te zien. Tussen de toeristen die van de beroemde riviersversnellingen en water-vallen kwamen genieten, zat ik Waterspreeuwen te fotograferen, een duidelijk verschil in prioriteiten.

UTSJOKI
Na die solohike in Oulanka begin maart besloot ik met drie vrienden, een Fransman, Oostenrijker en een Canadese naar het noordelijkste dorp van Finland te trekken. Een dikke 1500 kilometer road-trippen en dat allemaal binnen de drie dagen. Gelukkig zijn Canadezen deze afstanden gewoon. Daar is het best normaal om twee uur te rijden als je een avondje op restaurant wil. Mijn ‘geheime’ vogelspot-agenda bestond uit Alpensneeuwhoen, Haakbek, (Witsluit) barmsijs en Bruinkopmees. Op Alpensneeuwhoen na konden we al deze soorten zien. Haakbekken en Barmsijsen lieten zich uitermate goed zien aan een voederplaats langs de weg naar Utsjoki. Dit bezorgt mij altijd wat dubbele gevoelens, want het voelt artificieel aan. Haakbekken kreeg ik al vroeger te zien in Oulanka, maar daar bleef het bij vluchtige waarnemingen. Hier kreeg ik ze op vijf meter te zien. Misschien moet ik in zulke gevallen minder denken en meer genieten. Het brengt mensen dicht bij de natuur en laten we hopen dat zo’n close-up waarnemingen iets triggert in mensen waardoor ze hun steentje gaan bijdragen aan een duurzamere samenleving!

Rendier

Laplanduil

UILEN FIETS TWITCH

Sommige dieren spreken je al van kindsbeen af aan. Uilen bijvoorbeeld in mijn geval. In Finland komen er tien uilensoorten voor. Kort opgesomd: Velduil, Oehoe, Ruigpootuil, Sperweruil, Laplanduil, Oeraluil, Bosuil, Dwerguil, Ransuil, en in goede jaren Sneeuwuil. De laatste vier kreeg ik nog niet te zien, hopelijk komt hier nog verandering want zeker de Dwerguil moet goed doenbaar zijn hier. Het is, zoals NWG'ers het wel eens noemen, een echte schaamsoort*. De meeste soorten kon ik spotten rondom Oulu. Voor de Laplanduil moest ik met de fiets de trein naar het zuiden van Lapland nemen, specifiek de velden rondom Tornio vlakbij de Zweedse grens. Na wat heen en weer mailen, kon ik een paar goede locaties bemachtigen.

Vol goede moed begon ik aan het avontuur. Na een uurtje treinen en 25 kilometer fietsen bereikte ik de velden. Laplanduilen zijn het makkelijkst te zien in de winter, dan jagen ze op muizen. Uilen hebben een ontzettend goed gehoor en kunnen de muizen onder het sneeuwtapijt horen. De lange poten kunnen doorheen de sneeuwlaag torpederen om zo de lokale muizenpopulatie te terroriseren. De populatie uilen is sterk afhankelijk van de muizencyclus. In daljaren van de muizencyclus kunnen uilen plaatselijk volledig ontbreken. Gelukkig ziet 2022 er voorlopig best een goed jaar uit.

Terug naar Tornio. Na drie uurtjes wachten en wat heen en weer wandelen zag ik een grote grijze schim vliegen. Het kon niets anders dan een Laplanduil zijn! Wat een kick toen ik de uil wat later terugvond, die zich prachtig liet bekijken en fotograferen. Wat een droom! Puur toevallig ontmoette ik de volgende dag Matti, de persoon die de uilen ringt in Tornio. Hij nam me mee om nog wat andere locaties te bekijken en zo zag ik in totaal vijf Laplanduilen. Wat een succes! Dankzij Matti hoefde ik de tweede nacht ook niet buiten te slapen en kon ik me opwarmen in de sauna. In mei hoop ik nog eens terug te gaan om de nestkasten van de uilen mee te gaan controleren. Wat een onverhoopt succesvol weekend!

KORHOENEN IN BOXERSHORT

Eind april betekent twee dingen. De winter loopt normaal gezien op zijn einde en de Korhoenen beginnen te baltsen. De Korhoen is een hoenderachtige soort waarvan de mannetjes vooral zwart gekleurd zijn met een opvallende rode 'wenkbrauw'. De vrouwtjes zijn bruin. In de vroege lente verzamelen de mannetjes op open plekken zoals veengebieden waar ze het beste van zichzelf geven om de vrouwtjes te imponeren. Dit resulteert vaak in hevige vechtpartijen. Voor mij was het een droom om dit gedrag eens in het echt te zien! Dankzij een lokale fotograaf kreeg ik een tip voor een mogelijks geschikte plek. Hij had sporen in een klein veengebied gevonden. Om uit te zoeken of de plek geschikt was, besloot ik om twee nachten in het veengebied door te brengen. Ik heb het me geen

seconde beklagd. Wat een spektakel! Ik sliep er in totaal 5 nachten, wat een er om dit te mogen meemaken.

Korhoenen zijn, hoewel ze hevig bejaagd worden, nog een algemene verschijning in Finland. Dit in tegenstelling tot België waar je ze enkel nog vindt in de Hoge Venen, ter hoogte van de Botrange. De toekomst van de soort in België is jammer genoeg niet rooskleurig. Het gedrag van de Korhoen in de lek (zo worden de arena's waar mannetjes vechten genoemd) kan je in België helaas niet meer (of zeer moeilijk) waarnemen.

Een andere hoendersoort in Finland is de Auerhoen. Het Auerhoen is een kniehoegevogel waar de mannetjes van donkerbruin, zwart tot groen getinte kleuren in hun verenkleed hebben. Het baltsgedrag valt te vergelijken met de Auerhoen en wordt tot een van de spectaculairste natuurbelevingen van Europa gerekend. Ook voor deze waarneming moet ik Sylvain, de fotograaf, dankbaar zijn. In de winter had hij een stuk bos gevonden waar hij een paar opvliegende vogels had gezien en ook best veel soorten. Het bekijken waard. De eerste avond sliep ik in mijn hangmat aangezien het doel was om vooral te luisteren. Auerhoenen maken namelijk een kenmerkend geluid dat amper tot 200m te horen is. Als je de vogel hoort, weet je dus dat je er dichtbij bent! Tot mijn grote geluk kon ik 's avonds een vogel duidelijk horen roepen, wat een kick! De volgende ochtend was het helaas stil. Ook een wandeling in het bos leverde niet veel op. Op het einde

kreeg ik dan toch nog een mannetje horen dat ik ook even kort te zien kreeg. Dat beloofde voor de volgende keer.

Twee dagen later besloot ik met een andere Erasmus student in het bos te slapen in de hoop de vogel te zien. We maakten een tent met een groot zeil en takken uit het bos. We kregen het Auerhoen jammer genoeg niet te zien. Misschien waren we te laat aangekomen. Mannetjes komen namelijk de plek 's avonds al checken, mogelijks had hij ons gezien en sloeg hij een ochtend over. Later op de dag kreeg ik het goede nieuws dat Sylvain een Auerhoen op zijn camera-val had 300 meter van de plek waar we geslapen hadden. We besloten het nog een keer te proberen. Twee dagen later waren we weer in het bos, met twee tenten zodat we niet in de verleiding zouden komen om te praten. En met succes. Zowel 's avonds als 's ochtends in de schemering kregen we een mannetje op goed en wel 50 meter te zien. Kicken! Voor foto's wat minder, al mag ik niet klagen. Wie kan zeggen dat ze Auerhoenen hebben zien baltsen vanuit een eigen tent!? Een waarneming die naar meer smaakt! En zo blijven we bezig met een slaaptekort op te bouwen.

Een prachtige afsluiter van het sneeuwseizoen. Nu is het afwachten op alle kleurrijke zomergasten, bloemen en de – helaas- 1 miljoen muggen! Wordt vervolgd.

Korhoen

SOORT IN DE KIJKER: NETWANTSEN

Deze keer laat ik jullie kennismaken met één van mijn favoriete families binnen één van mijn favoriete insectenordes: DE NETWANTSEN (Tingidae). Reden hiervoor is dat alle leden van deze familie zo cool, uniek en mooi zijn.

Netwantsen zijn een familie binnen - zoals de naam doet vermoeden - de wantsen, die dan weer behoren tot de Hemiptera en zoals jullie uiteraard weten zijn dit allemaal termen die vallen onder de klasse 'insecten'. Hoewel wantsen en kevers vaak worden verward, zijn dit toch helemaal andere ordes binnen de 'insecta'. Typerend aan wantsen is dat ze een onvolledige metamorfose ondergaan waarbij hun nimfen, die lijken op een adult, een aantal keer groeien en vervellen tot ze volwassen zijn.

Afhankelijk van de soort doorlopen netwantsen vier of vijf nimfenstadia vooraleer ze volwassen zijn. De vleugels zijn bij de eerste nimfen nog niet ontwikkeld en verschijnen pas vanaf het derde nimfenstadium. Kevers ondergaan wel een volledige metamorfose waarbij de

rupus een volwassen kever wordt, zonder tussenstadia. De netwantsen vormen een ietwat onderbelichte familie die maar weinig mensen kennen. Nochtans telt België wel wat soorten en zijn ze makkelijk herkenbaar. Wat de zoektocht moeilijker maakt, is dat ze niet zo groot worden. De grootste exemplaren van bepaalde soorten halen net de 10 mm, maar de meeste soorten bevinden zich tussen de 2 en 5 mm. Maar dit zou je niet mogen tegenhouden om ernaar op zoek te gaan.

Over de hele wereld komen er zo'n een 2000 soorten voor, waarvan zo'n 35 in België. In de tropen leven een aantal spectaculaire exemplaren die prachtige vormen en kleuren combineren (zie foto's). Onder de 35 soorten in België vinden we er ook enkele die hier niet

DOOR: Michiel Soenen

van nature voorkomen, exoten dus. Een voorbeeld van zo'n exoot is de plataan-netwants, die in Noord-Amerika leeft, maar sinds 2008 in Nederland verscheen en in 2013 in België.

De netwantsen danken hun naam aan de karakteristieke netachtige structuur die over het hele lijf terug te vinden is. Het pronotum, eerste segment van het borststuk, en de vleugels van een adult tonen zo een delicate en netachtig structuur. De textuur gaat zover zelfs dat je erdoor kan zien, bijna zoals een echt net met gaten, waardoor je soms echt door de wants heen kan zien. Niet alle wantsen hebben zo een grote 'gaten' en structuur, bij andere soorten, met kleinere 'gaten' is dit ook nog het geval, maar moeilijker zichtbaar.

Voor de rest vind je bij alle soorten een dorsoventraal afgeplat en een meestal ovaalvormig lichaam of iets lang uitgerekt lichaam. Het hoofd is relatief klein in vergelijking met de rest van het lichaam en zit vaak onder een dakje van een pronotum.

Alle netwantsen leven van plantensappen die ze met hun lange snuit opzuigen via de onderkant van de bladen. De

leeggezogen cellen laten een zilveren uiterlijk achter op het blad. De meeste netwantsen zijn zeer afhankelijk van één bepaalde plantensoort, dit noemen we 'gastheerspecifiek' en hebben deze plant nodig om hun levenscyclus te vervullen. De naam van die bepaalde plant zit vaak verwerkt in de Nederlandse naam van de netwants, bijvoorbeeld de smeewortelnetwants, die in grote aantallen te vinden is op smeewortel in april en mei.

Je kan een specifieke soort netwantsen dus makkelijk vinden door de gastplant te zoeken, al vind je ze ook wel eens op een andere soort. Geen paniek, kan gebeuren en het wil niks zeggen, ze houden soms van wat verandering. Om zeker te zijn dat je de juiste soort gezien hebt, kan je gebruik maken van bepaalde websites. Een voorbeeld hiervan is https://determineren.nederlandsesoorten.nl/linnaeus_ng/app/views/matrixkey/index.php?p=netwantsen.

Of een netwants een favoriete plek heeft op een plant is moeilijk te zeggen, je vindt ze zowat overal. Een leuke tip is wel dat de plataan-netwants overwintert achter de schors van een plataan, ook in stedelijke gebieden. Dus een winterwandeling in de stad kan ook een leuke soort opleveren. Die vondst ingeven op waarnemingen is nog veel beter want zo kan de verspreiding van deze exoot beter in kaart gebracht worden.

Klimopnetwants
Foto: AfroBrazilian

Plataan-netwants
Foto: Giles San Martin

Amianus erosus-
Foto: Sandra Lamberts

smeewortelnetwants

Eurypharsa nobilis
Foto: Kozue Kawakami

UITNODIGING PRE-AV

We nemen je even mee naar het congres 2021.

Een zwoele zomerdag, JNM'ers languit in het gras... Op het podium van de Algemene Vergadering (AV) geven de bondsvoorzitters het beste van zichzelf. Die dag op het programma: de goedkeuring van de nieuwe statuten. De statuten kan je beschouwen als de grondwet van JNM, het zijn de basisregels van onze organisatie. Deze nieuwe statuten kwamen er niet zomaar. De overheid legde voor organisaties zoals JNM een aantal nieuwe regels op.

Een gevolg hiervan is dat om geldig de statuten te kunnen wijzigen minstens tweederde van de stemgerechtigde leden (= alle gewone leden en ini's) aanwezig moeten zijn. In de praktijk betekent dit dat er **meer dan 1000 JNM'ers** moeten deelnemen aan de AV om de vergadering geldig te laten verlopen. Dat is natuurlijk helemaal niet haalbaar.

Geen paniek, we bedachten een oplossing. Eind juni organiseren we al een eerste Algemene Vergadering waarop moties (wijzigingen in het Intern Reglement) en statuten kunnen worden voorgesteld. We gaan er vanuit dat we dan niet geldig zullen kunnen stemmen omdat er vrijwel zeker niet genoeg volk aanwezig zal zijn. Als er geen tweederde van de stemgerechtigde leden aanwezig is, mogen we een tweede AV organiseren, een Bijzondere Algemene Vergadering (BAV) en de moties opnieuw voorstellen. Voor die BAV is er geen minimum aantal aanwezige stemgerechtigde leden nodig. Deze tweede motie-AV organiseren we tijdens het congres.

Pré-AV Praktisch

28 juni om 19u30

Online via Teams

Schrijf in op de website en ontvang de link om online deel te nemen

Foto: Erinn Laget

Op die eerste AV in juni, vanaf nu ook wel pré-AV genoemd, organiseren we ook een **infomoment rond moties en statuutswijzigingen**.

Je kan al je vragen over AV's, hoe een motie opstellen, een motie en alle andere vragen die je maar kan verzinnen, stellen aan motiecoach Elise!

NATUURBEHEER

TIEN KLEINE VISJES...

De Beheerwerkgroep van JNM staat vooral bekend om zijn activiteiten en weekends waarop er hard gewerkt wordt (en goed gegeten natuurlijk), maar een beheeractiviteit hoeft niet altijd hard gezwoeg in te houden. Dat bewezen we op 9 april, toen we samen met afdeling Zuidwest-Brabant een bezoek brachten aan het Onderzoekscentrum voor Aquatische Fauna van het INBO* te Linkebeek. Natuurbeheer is immers meer dan enkel het klassieke knotten, hooien en boomopslag verwijderen. In Linkebeek kweekt het INBO bedreigde vis- en amfibiesoorten voor herintroductie in onze natuurgebieden in het Vlaams Gewest.

Johan, de coördinator van het Onderzoekscentrum voor Aquatische Fauna, legde ons alles uit over de geschiedenis ervan en het werk dat ze er uitvoeren. De viskwekerij bestaat al meer dan 100 jaar en dankt haar bestaan aan de unieke ligging. In Linkebeek ontspringt namelijk een bron die de kwekerij voorziet van koel, zuurstofrijk water met een constante temperatuur van zo'n 10°C. Een eeuw geleden werd er al forel gekweekt, toen nog voor menselijke consumptie. Later deed men in Linkebeek veel onderzoek naar nieuwe technieken in de aquacultuur, onder andere om toe te passen in Afrika, en werden er congressen gehouden. Linkebeek was toen zo'n beetje een internationaal centrum op het vlak van kennis over aquacultuur, zou je kunnen zeggen.

Maar tijden veranderen en in de tweede helft van de vorige eeuw verloederde

de kwekerij. Tot de Vlaamse overheid de boel opkocht en renoveerde. Sinds de jaren 1990 focust de kwekerij zich op natuurbehoud en startte later met de kweek van zeldzame vissoorten in het kader van soortbeschermingsprogramma's*. Vandaag de dag kweekt men er onder andere beekforel, kwabaal, grote modderkruiper, snoek, beekprik en serpeling, naast een aantal amfibieën.

DUIZENDEN KLEINE VISJES

Johan maakte ons tijdens een inleidende presentatie duidelijk dat er een en ander komt kijken bij het kweken en uitzetten van zeldzame vissoorten. Je kan niet zomaar een paar vissen bij elkaar in een aquarium steken, wachten tot ze baby's maken en die dan de rivier ingooien. Ten eerste moeten er duizenden en duizenden kleine visjes van iedere soort gekweekt kunnen worden, want de meeste visjes die uitgezet worden, overleven

DOOR: Raf Vanisterbecq
FOTO'S: Joren Maekelberg e.a.

* Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) is de wetenschappelijke instelling van de Vlaamse overheid die beleids- en beheerondersteunend onderzoek uitvoert rond alle aspecten die te maken hebben met natuur en biodiversiteit."

niet lang, en je hebt een stevige basis nodig om een duurzame populatie op te bouwen. Daarom loopt er dikwijls eerst een lange testfase wanneer men een nieuwe soort begint te kweken, om het protocol te optimaliseren voor een grote productie aan larven. Voor veel soorten is er immers geen kant-en-klaar kweekproces voorhanden, dus moeten Johan en zijn team keer op keer pionierswerk leveren. Maar er is nog veel meer om op te letten. Je moet één of meerdere bronpopulaties vinden waaruit je de vissen haalt om mee te kweken. Deze bronpopulatie kiest het INBO niet willekeurig uit, ze kiezen voor dieren die goed gedij-

*Programma's van de overheid met maatregelen om bepaalde bedreigde diersoorten een duwtje in de rug te geven. Kweekprogramma's en herintroductieprojecten kunnen bv. tot die maatregelen behoren.

en in onze streken en een geschikt genetisch profiel hebben. Soms moeten ze daarvoor de genetische structuur van populaties over heel Europa in kaart brengen. Na het kweken moeten ze ook geschikte waterlopen vinden om de dieren in uit te zetten. Hiervoor worden allerlei potentieel geschikte habitats getest op waterkwaliteit en uitvoerig onderzocht. Is de habitat groot genoeg om een duurzame populatie te huisvesten? Is de bodem geschikt? Is er voldoende voedsel? Is er niet te veel stroming? Allemaal vragen die de onderzoekers van het INBO zich moeten stellen voor ze tot herintroductie kunnen overgaan. En nadat de jonge vissen of amfibieën zijn teruggeplaatst, moet de populatie natuurlijk gemonitord worden om te weten of het herintroductieprogramma wel effectief is. Je merkt het al, vissen herintroduceren is geen eitje.

WELKOME BEZOEKERS EN SNUGGERE DIEVEN

Het Centrum beschikt over 26 kweekvijvers die allemaal net iets andere condities hebben. Meteen viel op hoe mooi het domein is. Ontzettend veel pinksterbloemen en slanke sleutelbloemen stonden in bloei langs de rand van de vijvers, waarvan sommige rietkragen hadden. Wilde eend, meerkoet en waterhoen waren aanwezig op de vijvers. Een dodaars en een goudvink lieten zich horen. Een grote gele kwikstaart vloog voorbij en wat hoger cirkelde een buizerd rond. Johan en zijn team zijn terecht trots op hun domein, dat ze onderhouden volgens de principes van het natuurbeheer.

Een rustig terrein met vijvers vol sappige vissen, dat klinkt als een droom voor visetende vogels. En inderdaad, blauwe reigers, dodaarzen, ijsvogels en aalscholvers doen zich maar al te graag tegoed aan de kostbare visjes van het INBO. Door te spelen met de timing van het maaien van het riet, zetten ze de reigers echter grotendeels buitenspel, en ook de ijsvogels en dodaarzen richten weinig schade aan. De aalscholvers vormen een groter probleem. Deze grote vogels, zo vertelde Johan, zijn heel erg snugger. Tijdens de werkuren laten ze zich niet zien, maar net voor of na de werkdag strijken ze neer op de kwekerij en doen ze zich tegoed aan hun lievelingskostje. Het enige wat de mensen van het INBO

kunnen doen, is hun aanvliegroute proberen te onderbreken. Deze vogels landen immers enkel als ze genoeg open ruimte hebben om terug op te stijgen. Door knotwilgen aan te planten wist het team de aanvliegroute tijdelijk te onderbreken, maar intussen zijn er heel wat elzen afgestorven aan de rand van het domein, waardoor de aalscholvers weer vrij spel kregen om te komen en te gaan. Daarom waren sommige kweekvijvers overspannen met een net. Voor de eendjes is dat geen enkel probleem, zij waggelen vlotjes onder de netten door.

EIGEN FOREL EERST

Maar we waren hier voor de vissen natuurlijk. Terwijl Johan vertelde over het oogsten van de eitjes en de opkweek van de vissen in de vijvers, kregen we ook de eerste exemplaren te zien. Johan schepte een jonge kwabaal op en even verderop gaf hij het kweekgroepje beekforellen te eten. De gespierde vissen vlogen op de korrels af als waren het JNM'ers op Sint-Pietersbergkamp op een pakje kaas. Nog een klein stukje verder zaten hun jongen. Duizenden en duizenden jonge beekforellen zwommen in een paar bassins naast een groene loods. Johan schepte er een paar uit met een glazen schaal, zodat we de diertjes beter konden bewonderen. Hij was trots op zijn 100% Belgische forelletjes.

In veel van onze waterlopen zijn de oorspronkelijke beekforellen vervangen door de uit Noord-Amerika afkomstige regenboogforel of door buitenlandse beekforellen. Maar de oorsprong van de vissen van het INBO ligt in een bovenloop in Henegouwen, waar naar het schijnt nooit uitheemse forellen zijn uitgezet. Met deze puur Belgische forellen proberen ze nu ons land te herbevolken. In een apart aquarium zaten ook een aantal volwassen beekprikken, waarmee het INBO ook probeert te kweken.

OP KRAAMBEZOEK BIJ DE SNOEK

Binnen in de loods stond een speciale installatie waarin vissen heel efficiënt opgekweekt kunnen worden met een hoge opbrengst. De hele winter en lente lang worden er larfjes opgekweekt, de ene soort na de andere. Op het moment van ons bezoek zaten er eieren van serpeling en larfjes van kwabaal en snoek. Deze kweekloods is als het ware het

kloppend hart van de kwekerij, want het is hier dat alle duizenden en duizenden visjes het levenslicht zien.

PADDENPOPULATIES

Na een uitvoerige studie van de installatie wandelden we verder naar een ander deel van het terrein. Daar bevinden zich de buitenverblijven van de vroedmeesterpadden. Met dieren uit verschillende Belgische en een paar Nederlands-Limburgse bronpopulaties hadden ze hier een aantal kweekgroepen samengesteld. Deze bijzondere amfibieënsoort, waarvan de mannetjes de eieren ronddragen op hun achterpoten, is immers sterk achteruitgegaan. De overgebleven populaties, die zich hier en daar in het zuiden van de provincies Vlaams-Brabant en Limburg bevinden, worden aangevuld met de jonge padjes uit Linkebeek, en men wil ook een aantal nieuwe wilde populaties opstarten. De vroedmeesterpadden zelf kregen we helaas niet te zien, want ze verbleven nog even in hun winterkwartieren. De week erop zouden ze terug naar hun buitenverblijven mogen.

De vroedmeesterpadjes zijn niet de enige amfibieën op de kwekerij. Vlakbij de vroedmeesterpaddenverblijven, naast een bak met grote modderkruipers, zitten ook een paar knoflookpadden. Van deze zeer zeldzame pad blijven er in het Vlaams Gewest alleen nog twee kleine populaties in Limburg over. In het verleden werden in Linkebeek al babyknoflookpadjes opgekweekt, maar dit jaar willen ze nog een stapje verdergaan en zelf larfjes kweken vanuit een aantal ouderdieren. De ouderdieren zaten ingegraven in het zand en kregen we daardoor ook niet te zien. Kamsalamanders hebben ze de voorbije jaren ook gekweekt, maar hebben ze momenteel niet meer, al is de kans groot dat ze binnenkort weer aan de slag gaan met deze soort. Ergens zitten ook nog vuursalamanders om alvast ervaring op te doen met deze soort voor mocht het ooit nodig zijn om ermee te kweken.

Na ons bezoekje aan de amfibieën keerden we terug naar het hoofdgebouw en sloten we onze rondleiding in de kwekerij af. Zo zie je maar dat natuurbeheer veel breder is dan hakken en zagen. En in de viskwekerij staat de tijd niet stil. Wanneer jij deze Euglena in je handen

hebt, zijn de babyvisjes die wij bekeken al een pak groter en zijn Johan en zijn collega's alweer met iets anders bezig. Een droomjob noemde hij het, werken bij het Onderzoekscentrum voor Aquatische Fauna. Een heel gevarieerde job, van vissen kweken tot data analyseren, het terrein beheren en bezoekers rondleiden. En veel pionierswerk verrichten natuurlijk, want soorten blijven komen en gaan in de kwekerij van Linkebeek. Zo liggen er nu zelfs voorstellen op tafel om rivierkreeften en waterjuffers te beginnen kweken.

En oh ja, dan sluit ik nog af met iets héél belangrijks. Na ons bezoek aan het Centrum hadden we als Beheerwerkgroep nog een verrassing in petto. Na een proces van anderhalf jaar konden we eindelijk – met de gepaste trots – de officiële JNM-beheerkoek voorstellen, én laten proeven aan alle deelnemers natuurlijk. Welke koek het uiteindelijk geworden is, en hoe we erop zijn gekomen, dat lees je allemaal in de MagazINI.

DE VEDETTEN VAN DE KWEKERIJ

De grote sterren van het Onderzoekscentrum voor Aquatische Fauna, dat zijn de vissen natuurlijk. Hier stel ik jullie kort enkele soorten voor die er gekweekt worden.

De snoek kennen we natuurlijk allemaal. Deze beruchte roofvis kan meer dan een meter lang worden en heeft grote ogen, want hij jaagt op het zicht. In de tweede helft van de vorige eeuw waren veel van onze wateren echter zo troebel geworden dat de snoek niet meer goed kon jagen en dus achteruitging. Hij werd dan maar vervangen door de uitheemse snoekbaars, die aangepast is aan een leven in troebel water. Nu de waterkwaliteit weer beter is, doet de snoek het ook weer veel beter,

De beekprik is een speciaalleke onder de vissen van het Centrum. . Hij behoort immers, net als andere soorten prikken en slijmprikken, tot de Cyclostomata, een lijn die zich het vroegste afsplitste van alle andere nog levende vertebraten. Deze afsplitsing gebeurde nog voor vissen kaken hadden ontwikkeld, men noemt de prikken en slijmprikken daarom ook wel kaakloze vissen. Ze hebben een rond bekje en zijn langgerekt van vorm, ongeveer zoals een aal.

mede dankzij een kweekprogramma. In Linkebeek kweekt het INBO nog altijd snoeken voor lokale introductie. Een moeilijkheid daarbij is dat het een kannibalistische soort is. Om te voorkomen dat de jonge vissen elkaar opeten, worden ze verdeeld over verschillende vijvers naargelang hun grootte.

Door Jik jik - Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=14631780>

De beekprik is zeldzaam in het Vlaams Gewest en komt nog voor in een aantal beken in de Vlaamse Ardennen, de Brabantse Ardennen en Limburg. Met name in het Hallerbos en in de Vallei van de Zwarte Beek zitten nog grote populaties.

Door Jelle Wissink - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=74701411>

De kwabaal was uitgestorven in ons land, maar is nu terug dankzij herintroductieprogramma's. Momenteel staat hij nog als 'bedreigd' op onze Rode Lijst. De kwabaal is de enige vis uit de kabeljauwfamilie die in zoetwater leeft. Zijn kin-draadje verradt dat hij familie is van de kabeljauw.

De rivierdonderpad is een eerder kleine vis die vooral voorkomt in beken in de wat heuvelachtigere delen van het Vlaams Gewest, denk aan de Vlaamse Ardennen, de Brabantse Ardennen, het Dijleland en Limburg. Deze vissen leven op de bodem van de beek en zijn daar goed gecamoufleerd door hun donkerbruin gevlekte schutkleur. Voor het kweken van de rivierdonderpad heeft het INBO speciale installaties waarin hun beekhabitat wordt nagebootst. De soort heeft immers een bijzondere voortplantingsecologie. Ze zetten hun eieren af aan de onderkant van een steen.

Door Hans Hillewaert, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6945583>

Het is een typische soort van ondergelopen weilanden. Er loopt momenteel ook een project om deze vis te kweken voor menselijke consumptie (niet bij het INBO).

Door Achim R. Schloeffel, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=247447>

De grote modderkruiper is een bedreigde soort die vooral in stilstaand water leeft. Daar zit hij ingegraven in de modder van de bodem. Het is een langgerekte vis die verder gekenmerkt wordt door de opvallende baarddraden rond de bek. De grote modderkruiper wordt bedreigd doordat geschikte habitats verdwijnen en door de opmars van de Aziatische modderkruiper vanuit Nederland.

Door George Chernilevsky - Own work, Public Domain, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=8528222>

MILIEU

MARSEN VOOR OUDE BOMEN

Op zondag 20 februari marsten er in Herentals maar liefst 400 à 500 mensen, door regen en wind, om de kap van enkele eeuwenoude eiken te verhinderen. Wij hadden met JNM Neteland deze actie opgezet en werden hierin gesteund door onder andere leden van Natuurpunt en Grootouders voor het klimaat. Het stadsbestuur wil de Begijnendreef kappen en een nieuwe, gelijkjarige dreef in de plaats planten.

WAAROM DE STAD WIL KAPPEN

De Begijnendreef bevindt zich op een deel van de oude stadsomwalling. Het stadsbestuur wil deze stadswal in ere herstellen door hem breder te maken en er terug een gelijkjarige, vierrijige dreef op te planten. Dit plan kadert in het beheerplan van het bijhorende Begijnhof, wat beschermd erfgoed is.

Een tweede argument voor de kap is dat de eeuwenoude bomen te gevaarlijk zouden zijn, hoewel er geen enkele gesneuveld is tijdens de zware storm Eunice. Dat in tegenstelling tot het spandoek van de stad met het toekomstbeeld van de dreef, dat toekomstbeeld werd aan flarden gescheurd! Ook een expertenrapport stelt dat geen enkele boom een hoog of acuut risico vormt. Het grootste

deel van de bomen vormt gewoon een normaal risico.

EEN ANDER PLAN

Oude bomen, en zeker zomereiken, hebben een grote biodiversiteitswaarde. Talloze insecten zijn deels verbonden aan deze bomen. En ook dode bomen zijn natuurlijk van waarde, in feite zijn het reusachtige insectenhôtels! Doordat er veel insecten zijn, kunnen er ook veel vogels en vleermuizen aanwezig zijn. De oude dreef vormt dus een biodiversiteitshotspot in het midden van de stad. Dat willen we graag zo houden!

Het bestuur heeft weet van de biodiversiteitswaarde van de dreef en paste daarop de plannen licht aan zodat er een beter evenwicht zou zijn tussen erfgoed en biodiversiteit. Zo wordt er in

DOOR: Tist Liekens

de heraanplant een onderlaag voorzien van inheemse struiken en ingezaaide bloemen.

Maar de oude, en ook de dode bomen, kunnen op een manier beheerd worden waarbij het veiligheidsrisico minimaal is. En als er bijkomend nieuwe bomen worden aangeplant tussen de oude, wordt er een hogere diversiteit verkregen. Dan is er diversiteit in dikte, hoogte, leeftijd en ook in soorten als de nieuwe bomen uit een andere soort bestaan. Dat is volgens ons een beter evenwicht tussen erfgoed en biodiversiteit!

ACTIE!

Als reactie op de plannen van het bestuur werd het burgerinitiatief 'Save de Dreef' in het leven geroepen, wat gesteund werd door vele mensen. In volle coronatijden concentreerden ze zich op online acties. Door de ontstane commotie wisten ze de plannen met een jaar uit te stellen! Maar het bestuur was er nog altijd rotsvast van overtuigd dat de plannen uitgevoerd moesten worden, ze zouden zelfs al een aannemer betaald hebben! Nu moesten we direct een stevig signaal geven! Helaas was 'Save de Dreef' dat niet onmiddellijk van plan. Daarom besloten we met JNM Neteland om het heft in eigen handen te nemen. We dienden een aanvraag voor een mars in, maakten evenementen op sociale media en mobiliseerden zoveel we konden.

De JNM-delegatie
Foto: Heidi Liekens

D-DAY

Op zondag 20 februari was het zover. Helaas werd er rotweer voorspeld: de hele dag regen. In de voormiddag probeerden we nog zoveel mogelijk mensen op de lokale markt te overtuigen om naar de actie te komen. Slechts een handvol van hen was het helemaal eens met de argumenten van het bestuur, waaronder de dochter van de burgemeester. Maar voor vele mensen zou hun komst afhangen van het weer, dat kon weleens alles verpesten...

We bliezen om twee uur verzamelen in het Begijnhofpark aan de dreef en om half drie startte de mars. Om kwart voor twee stonden we daar met een tiental mensen, veel te weinig om van een succesvolle actie te kunnen spreken. De komende minuten werden het moment van de waarheid... Gelukkig kwam er net voor twee uur een constante stroom van mensen op gang die het park binnenliepen!

Om half drie begonnen we te marsen door de Begijnendreef, terwijl een journalist een telling uitvoerde. Die kwam tot de conclusie dat er maar liefst 400 mensen het slechte weer trotseerden voor de oude bomen! Een andere journalist sprak zelfs van 500 mensen! Hierop hadden we niet durven hopen! En ook het stadsbestuur had hier niet op gerekend. Net voor de mars werd ons namelijk medegedeeld dat er geen politiebegeleiding zou zijn. En dus marsten

we verder door de straten van Herentals onder begeleiding van onze eigen stewards, terwijl verschillende mensen ons toejuichten van achter hun raam!

RESULTAAT?

We hadden geen duidelijker signaal kunnen geven, 400 à 500 mensen die ondanks het slechte weer op straat komen! En dat terwijl het bestuur op de ochtend van de mars, mensen nog probeerde te overtuigen van hun plannen met een filmpje met ronduit foute argumenten zoals: 'De bomen hebben de hoogste kans op overleving als ze van dezelfde leeftijd, soort en variëteit zijn.' We hadden het bestuur uitgenodigd om met iedereen in discussie te gaan na de mars. Daar gingen ze helaas niet op in, om de sereniteit van de mars niet te verstoren. Maar op 4 maart gingen we op gesprek.

Dat leidde helaas niet tot een doorbraak. Het bestuur legde gewoon eens grondig uit waarom de plannen moeten doorgaan. Een eerste argument van het bestuur: 'We proberen al 25 jaar jonge bomen te planten tussen de oude, maar dit mislukt steeds door te hoge competitie om licht en water met de oude bomen.' Dat kan kloppen, maar de dreef zit nu in een totaal andere situatie dan 25 jaar geleden. Door de aanleg van het park ernaast is er veel meer licht, wat wellicht zal zorgen voor minder lichtcompetitie. En er kan gekozen worden voor winterreiken. Het is met deze soort dat de nieuwe dreef geplant zal worden

omdat die droogteresistenter is. Dus het zou kunnen dat die beter bestand is tegen een hoge watercompetitie met de oude bomen.

Een tweede argument tegen het bijplanten van jonge bomen is dat er daarbij wordt afgeweken van het beheerplan. Daar hangen subsidies aan vast die het bestuur eventueel kan gebruiken om natte natuur te creëren in de stad. Ook zou hun goede relatie met het Agentschap Onroerend Erfgoed op het spel staan.

Er waren ook enkele positieve punten in het gesprek. Zo gaan ze voor de kap een kapvergunning aanvragen, hoewel dat niet nodig is. Dat wil zeggen dat iedereen bezwaren kan indienen, en ik weet dat dat er veel zullen zijn! Ook zouden we in de toekomst betrokken worden vóór het uitwerken van toekomstige projecten, zo kunnen we hopelijk vermijden dat we nogmaals zo'n actie moeten opzetten.

Toch blijven we hopen dat het bestuur de plannen wijzigt. We hopen op een nieuw beheerplan waarin de oude bomen een plaats krijgen, naast de jonge! Het zal veel moed en inspanning vergen, dat beseffen we goed, maar zolang de bomen er nog staan, kunnen we nog terug!

Het begin van de mars in de Begijnendreef, met JNM op kop - Foto: Jurgen Geyselings

MEER LEUKS

MENTALE GEZONDHEID OP KAMP

DOOR Carlo De Proft

Een JNM-kamp mee begeleiden is superleuk! Een heleboel enthousiaste jongeren bij elkaar die een hele dag alles delen en heel nauw samenwerken. Voor veel mensen is dat best intens, maar ik vind het geweldig.

Als EHBO zie je het best vaak op de fiches, veel kinderen kunnen niet tegen die constante drukte of ze hebben andere mentale problemen. De leiding zorgt er dan voor dat die kinderen de nodige rust krijgen, want elk kind moet de kans krijgen om van een JNM-kamp te genieten. Bij deze kinderen zie je vaak een enorme persoonlijke groei tijdens de week dat ze op kamp zijn. Leidinggeven doe je voor de kinderen en dat zal altijd zo blijven.

Laten we ook het effect van leidinggeven op de leiding zelf niet vergeten! Ik zie leiding openbloeien, op jonge en oudere leeftijd. Je het gevoel geven dat je ergens nodig bent, belangrijk bent, dat doet in het bestuur van een JNM-kamp zitten met je. Maar net als met je jongere leden kan het zijn dat sommige mensen in je leidinggroep gevoelig zijn aan bepaalde zaken. Alleen, dit staat meestal niet op een medische fiche.

Veel mensen in JNM zaten eerder in een andere jeugdbeweging waar ze zich niet thuis voelden. We zitten in onze jeugdbeweging dus met veel speciale talenten. JNM is hier goed in, we weten dat we speciale talenten moeten we eren. Niet iedereen kan uren aan een stuk met kinderen bezig zijn, of een volledige dag koken. Geef je leiding, net als je leden, de tijd en de ruimte om zich aan te passen.

HOE ZORG JE DAT IEDEREEN ZICH GOED VOELT OP KAMP?

Geef iedereen voor het slapengaan een knuffel. Een leuke gewoonte die ik bij afdeling Pallieterland leerde kennen, is iedereen een knuffel geven voor het slapen gaan. Ben je op kamp en ga je eens wat vroeger slapen? Geef iedereen een knuffel (tenzij iemand die echt niet wil natuurlijk). Zo voelen jij en je medeleiding zich goed voor ze gaan slapen en zijn eventuele spanningen van die dag vergeten. Zorg voor een goede avondsfeer. Kampvuur, muziek en goed eten, meer hoeft ik niet te zeggen. Praten over de dag, staren naar de vlammen, iets drinken. Meer hoeft dat niet te zijn. Als je niet overdrijft met drank en muziek is een kampvuur een plaats voor iedereen. Je leert iedereen kennen in een iets

lossere omgeving en dat kan deugd doen.

Een tip voor de voorzitter, en voor iedereen eigenlijk. Vraag voldoende hoe het gaat met je leiding en toon interesse in hun doen en laten, ook naast het kamp. Jouw taak gaat verder dan het kamp regelen! Verdeel de taken zodat niemand alles alleen op zijn schouders moet nemen. Het is oké dat sommige mensen meer doen dan andere, maar zorg ervoor dat de taken verdeeld worden.

Laat je medeleiding zich in hun omgang niet beperken tot een of een paar van de leden of leiding. Groepjes maken kan leuk zijn maar als de groepen te vast zijn wil dat zeggen dat er zich altijd wel iemand uitgesloten voelt.

Dans! Dansen doet je goed voelen. Nee, je hebt geen grote boxen of alcohol nodig om te dansen. Op kamp gaat dat allemaal vanzelf. Betrek je leden. Samen losgaan is cool en het bevordert de algemene sfeer.

IEMAND VAN JE LEIDINGSGROEP VOELT ZICH SLECHT, WAT DOE JE?

Je moet begrijpen dat iedereen een leven buiten JNM heeft. Iedereen die meegaat op kamp zit ook in de leeftijdscategorie die het meeste psychische problemen heeft. 38% van alle 15- tot 25-jarigen kampt met psychische problemen. En 60% van alle jongeren voelt zich slecht door de druk van alle verwachtingen. Er zijn heel veel cijfers en vaak verschillen ze. Wat je kan besluiten is dit: er is een grote kans dat je ergens in je JNM-carrière medeleiding hebt met mentale problemen op kamp.

Denk niet dat iemand die mentale problemen heeft vanzelf naar je toekomt. Hoe praat je met iemand die het moeilijk heeft? Zoek het niet te ver, maar vertrek vanuit signalen die je opgemerkt hebt en probeer een luisterend oor te zijn: 'Je zegt dat je slecht slaapt de laatste tijd, wat doet dat met jou?' 'Ik merk dat je vaker onrustig bent de laatste tijd, is er iets wat je bezighoudt?'

Er zijn drie basishoudingen:

Empathie: Leef jezelf in de situatie van de ander in.

Echtheid: Wees echt in je reactie.

Niet veroordelen: Toon begrip

DOEN!

Luister en geef aan dat hij/zij/hun bij jou terecht kan. Vraag regelmatig hoe het gaat met die persoon.

DOEN!

Geef niet opeens alle taken op kamp aan iemand anders weg. Iemand een beetje verlichten kan, maar het is belangrijk dat je je op kamp nuttig voelt. Dat is de schoonheid van jeugdwerk, iedereen heeft een plaats en is belangrijk.

Is het uit de hand aan het lopen? Contacteer dan de noodlijn van JNM, er zijn zeer bekwame vrijwilligers van JNM aan de noodtelefoon. Je moet niet verwachten dat ze wonderen verrichten maar ze kunnen je wel helpen achterhalen welke stappen je kan ondernemen.

DOEN!

Geef leiding de ruimte om even rust te nemen en te vertrekken indien mogelijk. Heeft vermoeidheid iets met de mentale problemen te maken? Heeft je medeleiding al een lange kampenzomer achter de rug? Dan kan het deugd doen om even rust te nemen of eventueel het kamp te verlaten. Bel na vertrek, of als je medeleiding al een hele tijd weg is, zeker wel eens om zeker te zijn of alles oké is.

Er zijn enkele zaken die je moet vermijden:

- Minimaliseer problemen niet.
 - Geef geen valse hoop, je kan problemen die al heel lang aanhouden niet zelf oplossen.
 - Geef niet meteen een simpele oplossing maar luister eerst.
- Wat voor jou werkt, werkt niet per se voor een ander (tips geven mag natuurlijk wel).

WANNEER WORDT DIT EEN PROBLEEM VOOR HET KAMP.

Niet elk mentaal probleem is een probleem voor jou op kamp. Het is belangrijk te luisteren naar iedereen die een probleem heeft, maar niet alles vraagt om actie. Dit zijn zaken die of het kamp, of de persoon zelf in gevaar brengen:

- Alcohol- of drugmisbruik
- Opvliegenderheid en agressie tegenover leden en leiding
- Eetproblemen
- Zelfpijniging

Wees niet boos als je het met een man minder moet doen of als je vaak moet omkijken naar iemand van je medeleiding. Niemand voelt zich graag slecht, het is niet de schuld van die persoon, net zoals het ook niet jouw schuld is.

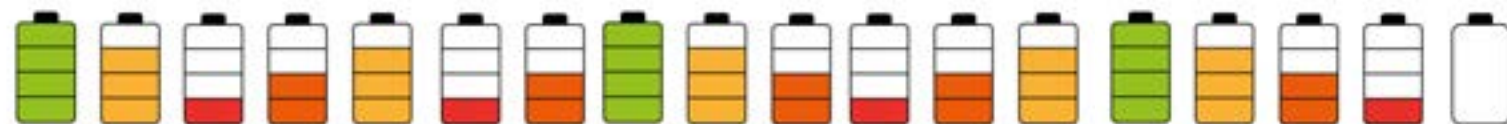
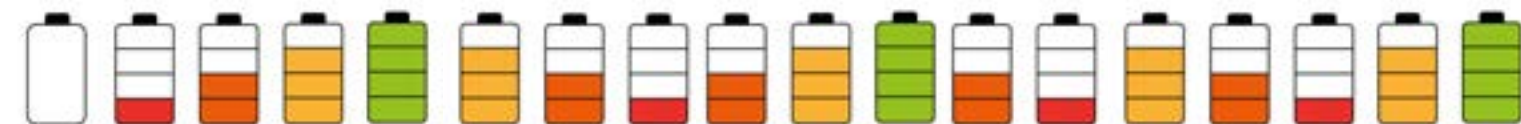
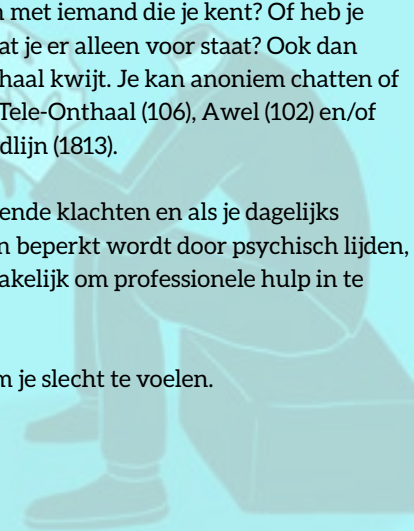
DOEN!

Vertel het enkel aan personen die het moeten weten. Dit kan een EHBO of een voorzitter zijn die een extra oogje in het zeil houdt. Zeker als je in vertrouwen bent genomen en er is expliciet gevraagd dat je het voor jezelf houdt, moet je niets verder vertellen. Twijfel echter niet om ermee naar buiten te komen en vertel het aan iemand die je kan helpen een eventuele beslissing te nemen als je het zelf niet meer aankan of je hebt het gevoel dat het uit de hand aan het lopen is. Beloof dus ook niet dat je niets zal vertellen aan iemand anders. Geef altijd aan dat indien je de situatie als echt ernstig inschat, je verdere hulp zal invoeren, maar wel steeds in overleg zal gaan met de persoon die je in vertrouwen neemt.

Voel jij je ook soms slecht? Vind je het moeilijk om te praten met iemand die je kent? Of heb je het gevoel dat je er alleen voor staat? Ook dan kan je je verhaal kwijt. Je kan anoniem chatten of bellen naar Tele-Onthaal (106), Awel (102) en/of de Zelfmoordlijn (1813).

Bij aanhoudende klachten en als je dagelijks functioneren beperkt wordt door psychisch lijden, is het noodzakelijk om professionele hulp in te schakelen.

Het is oké om je slecht te voelen.

NIEUWS UIT NATIONAAL

Iedere editie van de Euglena houden we jou op de hoogte van belangrijke beslissingen en gebeurtenissen van JNM Nationaal. We lichten ook altijd enkele activiteiten van ploegen uit: waar zijn ze mee bezig? Wat hebben ze gedaan? Wat drijft hen? Ontdek hier JNM Nationaal!

De **NatuurstudieWerkGroep** zat niet stil de afgelopen maanden. Samen met de BWG staken ze een inhoudelijk week-endje in elkaar op de Sint-Pietersberg. Meteen daarna werd het Natuurstudie-congres georganiseerd in Dinant. Daar werden veel leuke soortjes, zoals de Grote Hoefijzerneus*, gespot. Jammer dat er niet meer volk kwam opdagen... Twee weken later probeerden tien afdelingen samen minstens 1000 verschillende soorten te spotten. Ja, echt waar, de 1000-soortendag.

*nvdr: voor wie net iets minder thuis is in dieren en diersoorten dan de gemiddelde NWC'er, het is een vleermuis, die Grote Hoefijzerneus

Foto: Marie Jullion

De **Praktische Ploeg** staat onder andere in voor het onderhoud van het Bonds-secretariaat, aanbieden van materiaal en ondersteuning van evenementen. In maart kreeg zo het knot-AV-fuif-team hulp en begonnen de voorbereidingen voor de zomermaanden. Maar liefst 27 kampen deden een aanvraag voor kampmateriaal! Dat komt neer op ongeveer 76 natuurstudiekofters en 69 tenten. De matrassen (materiaalmeesters) zijn nu volop in de weer om dit logistiek te regelen. Het congresteam is ook volop aan het knallen om een fantastisch congres in elkaar te boksen, en daar zag je al een voorproefje van in het midden van deze Euglena.

Bezig met vanalles, die **Communicatie-Ploeg**. In de eerste plaats staken ze weer deze fantastische magazines (de Euglena, de MagazINI en het Kikkertje) in elkaar, anders zou je dit nu niet kunnen lezen. Daarvoor organiseerden ze samen met de JP (Jeugd ploeg) een schrijfdag, wat zeker voor herhaling vatbaar is!

Het website team zwoegde en zweette de afgelopen maanden ook nog serieus, maar jullie kunnen nu het resultaat van hun harde werk al eventjes bewonderen: www.jnm.be! En, de CP organiseerde zelfs een vorming om filmpjes te leren editen. Was je er niet bij? Sneller inschrijven volgende keer :)

Het **Bestuur** van JNM kwam ook de afgelopen maanden weer samen om wat knopen door te hakken. Het Bestuur is namelijk verantwoordelijk voor het personeels- en vrijwilligersbeleid, financieel beleid en strategisch beleid van JNM.

Op de vergadering van maart werden enkele kleine financiële beslissingen genomen, dachten we nog na over de werking van nieuwe afdelingen en kiemwerkingen en namen we het verloop van de Bestuursvergadering zelf onder de loep. De vergadering van april stond in het teken van de zoektocht naar opvolging. En dat wordt zeker vervolgd. Zei iemand al iets over het congres?!

Foto's: Oliver Meethold

VLEERMUIZENKAST

Waarschijnlijk hangt er ergens in je tuin of tegen een gevelmuur al een vogelhuisje waar onze fladderende vriendjes in alle veiligheid eitjes kunnen leggen. Veel kans ook dat je al een insectenhotel hebt waar ook vlinders een eigen plekje vinden. Maar heb je al een keer gedacht aan die andere fladderende vriendjes, de vleermuizen? 's Nachts eten ze hun buikjes rond met insecten, maar overdag plooien ze hun vleugels dicht en hangen ze ergens ondersteboven, verzonken in een diepe slaap.

Vleermuisslaapplekjes zijn niet overal makkelijk te vinden, dus met een vleermuizenkast kan je hen wat helpen. Je mag die zelfs in de zon hangen, want vleermuizen houden van lekker warm als ze slapen. En 's avonds kan je dan naar hun dolle fratsen kijken, als ze door de lucht rond je huis cirkelen.

Prijs: 13,59 euro

VELDGIDS VLEER-MUIZEN VAN EUROPA

Als je zo'n vleermuizenkast hangen hebt, wil je natuurlijk ook weten welke vleermuizen daar komen logeren. Waarschijnlijk wil je zelfs alles weten over vleermuizen. Wat ze eten, wanneer ze slapen, hoe ze de weg naar hun bed terugvinden, waarom ze 's nachts actief zijn... Met de 'veldgids vleermuizen van Europa' word je een echte vleermuizen-expert en leer je alle soorten van elkaar onderscheiden.

Tip: vleermuizen vliegen ook al rond als het schemert, en dan kan je ze natuurlijk veel beter zien dan tijdens de pikdonkere nacht.

Prijs: 38,95 euro

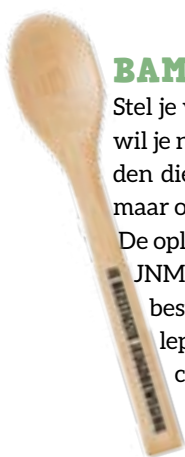

BAMBOEBESTEK

Stel je voor dat je dit jaar voor 'fancy' gaat op het congres. Dan wil je natuurlijk niet met zo'n snoepkleurige spork gezien worden die alles-in-één is. Een opinel is een handig ding als mes, maar om fancy te eten heb je ook wel wat meer dan dat nodig.

De oplossing voor je congres-probleem ligt te blinken in de JNM Winkel (bij wijze van spreken dan toch): de bamboe bestekset. Een echte vork, een echt mes, en zelfs een echte lepel (je weet maar nooit dat iemand besluit op het congres chocomousse te voorzien. **Hint-Hint**

Prijs: 10 euro

SPORTDOP VOOR JE JNM-DRINKFLES

Die drinkfles heb je natuurlijk al langer in je bezit, maar nu die hete zomer om het hoekje kijkt, begin je de meerwaarde van zo een sportdop in te zien. Racen door hete velden, het zweet dat van je afspat, je vochtvoorraad die nauwelijks tijdig bijgevuld raakt... Dan wil je geen tijd verliezen aan je drinkfles die je elke keer open en weer dicht moet draaien. De oplossing ligt voor de hand: de sportdop!

Prijs: 2 euro

JNM WINKEL - KORTRIJKSEPOORTSTRAAT 192 - 9000 GENT

**OPENINGSUREN: DINSDAG TOT EN MET VRIJDAG: 14U - 18U
ELKE EERSTE ZAT V/D MAAND OPEN VAN 10U - 18U**

WEBSHOP: WWW.JNM.BE/WINKEL